แนวทางการสนับสนุนคลินิกการพยาบาลและการผดุงครรภ์ เข้าร่วมจัดบริการในระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

โดย รองศาสตราจารย์ ดร. ทัศนา บุญทอง

นายกสภาการพยาบาล

เสนอในการประชุมชี้แจงแนวทางการดำเนินงานคลินิกการพยาบาลและการผดุงครรภ์

ปีงบประมาณ 2565 วันที่ 14 มกราคม 2565

สภาการพยาบาลผลักดันให้คลินิกการพยาบาลและการผดุงครรภ์เข้าเป็นเครือข่ายหน่วยบริการ

- รองศาสตราจารย์ ดร. ทัศนา บุญทอง นายกสภาการพยาบาลในฐานะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (ในขณะนั้น) เสนอให้คลินิกการพยาบาลและการผดุงครรภ์เป็นเครือข่ายหน่วยบริการของ สปสช. ซึ่งเลขาธิการขณะนั้น นพ.ศักดิ์ชัย กาญจนวัฒนา และรองเลขาธิการทุกท่าน รวมทั้ง นพ.จเด็จ ธรรมธัชอารี เลขาธิการท่านปัจจุบัน เห็นด้วย ได้กำหนดให้เริ่มดำเนินการนำร่องในเขตสุขภาพ 13 กทม. เมื่อ 2562

ข้อมูลคลินิกการพยาบาลและการผดุงครรภ์ที่ขึ้นทะเบียนกับกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ

- ทั่วประเทศ 5,552 แห่ง (อยู่ใน กทม. 37 แห่ง)(ณ วันที่ 18 มิ.ย 2562)
- ส่วนใหญ่เปิดให้บริการในช่วงเวลาเย็น (17.00-21.00 น.) และ วันเสาร์-วันอาทิตย์ เวลา 08.00-20.00 น. มีบางแห่งเปิดให้บริการทั้งวัน
- ให้บริการทำแผล เย็บแผล ฉีดยาคุมกำเนิด รักษาตามแผนการรักษาของแพทย์
- รับฝากครรภ์ในช่วงแรกและส่งต่อโรงพยาบาลหรือศูนย์บริการสาธารณสุข
- ทั่วประเทศ 5,552 แห่งส่วนใหญ่ เปิดให้บริการมา 4 ปีขึ้นไป

สภาการพยาบาลและสปสช. ร่วมดำเนินการให้คลินิกการพยาบาลและการผดุงครรภ์เป็นหน่วยร่วมบริการของ สปสช.

เมื่อคณะกรรมการ สปสช. เห็นชอบให้คลินิกการพยาบาลและการผดุงครรภ์เป็นเครือข่ายหน่วยบริการ

- <u>สภาการพยาบาล</u> : กำหนดเป็นโครงการพัฒนารูปแบบคลินิกการพยาบาลและการผดุงครรภ์เป็นหน่วยบริการร่วมให้บริการในระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ และแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อทำงานในโครงการ ณ วันที่ 23 เมษายน 2562
- ประชุมร่วมกับผู้แทน สปสช.หลายครั้งเพื่อกำหนดหลักการ วิธีการ มาตรฐาน ขอบเขตการให้บริการ

(ต่อ) สภาการพยาบาลและสปสช. ร่วมดำเนินการให้คลินิกการพยาบาลและการผดุงครรภ์เป็นหน่วยร่วมบริการของ สปสช.

- คลินิกการพยาบาลและการผดุงครรภ์ สามารถให้บริการได้ทั้งงานบริการ PP, OP, Home Health Care
- กำหนดโลโก้คลินิก “คลินิกการพยาบาลชุมชนอบอุ่น”
- กำหนดพื้นที่นำร่องในเขตสุขภาพ 13 กรุงเทพมหานคร เริ่มเมื่อเดือนเมษายน 2562

ความก้าวหน้าการดำเนินการให้คลินิกการพยาบาล และการผดุงครรภ์เป็นหน่วยร่วมบริการ ในระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

เริ่มต้นเมื่อเดือนเมษายน 2562 ถึง ธันวาคม 2564

- ✓ นำร่องในเขต 13 กรุงเทพมหานคร จำนวนคลินิกการพยาบาลชุมชนอบอุ่น 8 แห่ง จาก 37 แห่ง
- ✓ ขยายพื้นที่นำร่องไปยังเขตสุขภาพ 1, 4, 6, 9, 11 ในปี 2563
  - ◆เขตสุขภาพที่ 1 จังหวัดเชียงราย 7 แห่ง จาก 229 แห่ง
  - ◆เขตสุขภาพที่ 4 จังหวัดอยุธยา นนทบุรี ปทุมธานี สระบุรี 1 แห่ง จาก 120 แห่ง
  - ◆เขตสุขภาพที่ 6 จังหวัดชลบุรี ระยอง จันทบุรี ตราด 5 แห่ง จาก 156 แห่ง
  - ◆เขตสุขภาพที่ 9 จังหวัดนครราชสีมา บุรีรัมย์ 10 แห่ง จาก 338 แห่ง
  - ◆เขตสุขภาพที่ 11 จังหวัดสุราษฎร์ธานี 5 แห่ง จาก 204 แห่ง

คลินิกพยาบาลชุมชนอบอุ่น
สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

บทบาทสภาการพยาบาล
ในการเป็นพี่เลี้ยงคลินิกการพยาบาลและการผดุงครรภ์

- ประเมินติดตามเป็นระยะเพื่อช่วยเหลือ และพัฒนาคุณภาพการบริการ
- ใช้ CNPG เป็นแนวปฏิบัติการบริการ/ คู่มือการให้บริการพยาบาล จำนวน 5 หัวข้อเรื่อง
- พัฒนาศักยภาพพยาบาลประจำคลินิกเพื่อให้สามารถบริการได้เต็มศักยภาพตามรายการบริการที่ สปสช. กำหนด

คลินิกพยาบาลชุมชนอบอุ่น
สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

สภาการพยาบาลกำลังจัดทำคู่มือการให้บริการพยาบาลสำหรับคลินิกฯ

• แนวปฏิบัติด้าน PP, OP	• กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับคลินิกฯ
• การดูแลหญิงตั้งครรภ์และสตรีวัยเจริญพันธุ์	• การดูแลผู้สูงอายุ
• การดูแลบาดแผลและการส่งเสริมโภชนาการ	• เวชระเบียน ส่งให้คลินิกใช้แล้ว

ข้อมูลจากผู้ดำเนินการคลินิกการพยาบาลและการผดุงครรภ์ต่อการเข้าร่วมโครงการ

จากการลงพื้นที่เยี่ยมติดตามคลินิกการพยาบาลและการผดุงครรภ์ที่เข้าร่วม จำนวน 32 แห่ง ในวันที่ 12 พฤศจิกายน 2564 – 26 ธันวาคม 2564 พบว่า

- รายการบริการที่สามารถเรียกเก็บเงินจาก สปสช. ได้ มีจำกัด ระบบที่ สปสช. กำหนดให้มีโรงพยาบาลเป็นแม่ข่าย และเป็นผู้ส่งผู้ป่วยมายังคลินิกพยาบาลฯ มีปัญหาและไม่สามารถปฏิบัติได้จริง เพราะไม่มีการส่งผู้ป่วยมายังคลินิกพยาบาล
- รายการค่าตอบแทนที่ สปสช. กำหนดไว้แต่ละรายการน้อยกว่าราคาที่ควรจะเป็น ทำให้คลินิกพยาบาลไม่สามารถดำเนินการให้อยู่รอดได้

คลินิกพยาบาลชุมชนอบอุ่น
สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

(ต่อ) ข้อมูลจากผู้ดำเนินการคลินิกการพยาบาลและการผดุงครรภ์ต่อการเข้าร่วมโครงการ

- การส่งเคสเยี่ยมบ้านจากโรงพยาบาลแม่ข่าย ยังไม่เกิดขึ้นจริง มีข้อมูลว่าเนื่องจากมีความยุ่งยากในการดำเนินการ และ สปสช.ต้องการเลขส่งตัวผู้ป่วย เพื่อดูแลต่อ จึงยังไม่สามารถดำเนินการ
- เกือบทุกคลินิกยังไม่มีการใช้ระบบ e-Claim การคีย์ข้อมูลในระบบมีความยุ่งยาก
- ข้อมูลจาก สปสช. ที่กำหนดให้เรียกเก็บค่าต่อทะเบียนเป็นเครือข่ายหน่วยบริการ 10,000 บาท เป็นอุปสรรคสำคัญ หลายคลินิกแจ้งว่ารายได้ยังไม่คุ้มค่าเช่าสถานที่ ทำให้หลายคลินิกประสงค์จะยุติการต่อทะเบียน

คลินิกพยาบาลชุมชนอบอุ่น
สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

ข้อเสนอแนะต่อ สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

1. กำหนดให้คลินิกการพยาบาลชุมชนอบอุ่นเป็นเครือข่ายหน่วยร่วมบริการปฐมภูมิในระบบหลักประกันสุขภาพหน่วยล่างสุด ที่ประชาชนในระบบ UC สามารถไปรับบริการได้
2. ขยายขอบเขตงานบริการของคลินิกพยาบาลชุมชนอบอุ่น ให้ครอบคลุมไปถึงงานรักษาโรคเบื้องต้นด้วยตามขอบเขตของการประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ สามารถเรียกชดเชยค่าบริการจาก สปสช. รวมทั้งการเยี่ยมบ้าน
3. ปรับราคาค่าตอบแทนตามรายการงานบริการให้เหมาะสมและเป็นปัจจุบัน อย่างเป็นธรรม
4. ปรับระบบ e-Claim ให้ง่าย สะดวกในการปฏิบัติ
5. ยกเลิกค่าธรรมเนียมการต่อทะเบียนเป็นเครือข่ายหน่วยบริการ 10,000 บาท

แผนการขยายคลินิกพยาบาลชุมชนอบอุ่น
ปีงบประมาณ 2565

กลุ่มเป้าหมาย : ไม่น้อยกว่า 100 แห่ง

ขยายไปทุกจังหวัดทั่วประเทศ

คลินิกพยาบาลชุมชนอบอุ่น
สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ